

De gouden baard

tekst en illustraties:
Klaas Verplancke

Querido 2022 - €16,99
ISBN 9789045127262

Groep
1-2 (NL)
Leerjaar
2-3 (B)
Trefwoorden
de baas spelen,
wetten,
eigenwijs,
woede

De koning is trots op zijn gouden baard. Zo trots dat hij eigenlijk vindt dat hij de enige in het land mag zijn met een baard. De straf voor baarddragers is meedogenloos: wie maar één haartje laat groeien, wordt in duizend stukjes geknipt! Met dit boek in de hand kun je met kleuters praten over dictaturen en machtsmisbruik.

1 Vooraf

De gouden baard, geschreven door Klaas Verplancke, is oorspronkelijk in het Engels uitgegeven door een Amerikaanse uitgeverij. In het boek worden toespelingen gemaakt op de Amerikaanse politiek, Donald Trump en complotdenken. Dat lijkt een heel vreemd onderwerp voor jonge kinderen, maar Klaas Verplancke is erin geslaagd om een sprookjesachtige setting te creëren met een prachtige dubbele laag.

Dit zal de kinderen natuurlijk niet opvallen, maar het vormt een aanknopingspunt voor gesprekken over macht en 'boontje komt om zijn loontje'. Iets waar met jonge kinderen best interessante gesprekken over gevoerd kunnen worden. De illustraties en de vormgeving van het boek maken het verhaal compleet en zetten de kinderen aan tot nadenken.

2 Introductie boek

Toon enkele foto's van personen met een baard op het bord. Stel de kinderen hier vragen over.

- Wat is de overeenkomst tussen deze personen?
- Ken je iemand met een baard?
- Hoe voelt een baard? Voelt het hetzelfde als de haren boven op je hoofd?
- Moet je een baard wassen en kammen of is dat niet nodig?
- Kunnen kinderen ook een baard hebben?

Bekijk met de kinderen het omslag.

- Wat zie je? (noteer de woorden die gezegd worden)
- Een van de wachters leest een boek. Misschien valt de kleine tekst op het boek de kinderen op: *The stars and the heavens*. Geef de vertaling: De sterren en de hemels. Waarom zou de wachter dat boek lezen?

Vraag door.

- Waarom staat er een kroontje op de baard?
- Hebben de wachters ook een baard?
- Waar kijkt de wachter met de verrekijker naar?
- Eén wachter is in paniek, hij schreeuwt. Wat zou er aan de hand kunnen zijn?
- Kan een baard van goud zijn?

Bekijk de afbeelding op de achterkant van het boek.

- Wat zie je? (laat de kinderen reageren)
- Kijk goed. Wat heeft de wachter in zijn handen?
- De baard en de snor die de wachter in zijn handen heeft zijn niet van goud. Kunnen de baard en de snor van de koning zijn? Van wie kunnen ze wel zijn?

3 Voorlezen

Plaats de kinderen op zo'n manier dat iedereen het boek goed kan zien. Lees het boek helemaal voor en laat steeds de illustraties zien. Stel nog geen vragen. Lees het boek vervolgens nog een keer voor. Sta stil bij de illustraties en stel de kinderen vragen. Maak een selectie in de vragen om de aandacht van de kinderen ook nog bij het verhaal te houden.

Pagina: wachters die de baard dragen

- Wat dragen de wachters?
- Hoeveel wachters dragen de baard? Is het zwaar om de baard alleen te dragen?
- Vraag de kinderen wat een wet is. Wetten zijn eigenlijk regels. Welke regels/wetten gelden er in de klas? Wat gebeurt er als je de regels overtreedt?

- In de wet staat dat alleen de koning een baard of snor mag hebben. Is dat eerlijk?
- Mag een koning nieuwe wetten maken, zonder te overleggen?

Pagina: mensen en dieren met én zonder snor

Vergelijk de pagina's.

- Wat is er verdwenen bij de piraat?
- Wat is er verdwenen bij de geit?
- Wat is er verdwenen bij de cactus en bij de kat, vis, stoffer, man, borstel, walvis, oma en de hond?
- Besteed aandacht aan het woord barbier. Wat voor werk doet een kapper? En een barbier?

Pagina: schilderijen in het paleis

- Toon de illustratie rechts onderin. Waar hebben de kinderen deze illustratie eerder gezien? (op de achterkant van het boek)
- Bekijk de schilderijen. Wat ontbreekt er op de eerste twee portretten?
- Bekijk de laatste twee portretten. Waarom is hier niets weggeknipt?

Pagina: buigende mensen

- Waarom nemen de mannen hun hoed af? Waarom buigen de mensen en dieren? Buig jij ook als er een belangrijk persoon voorbijkomt? Waarom wel of niet?
- Benadruk dat de baard bleef groeien, steeds verder en verder. Wat is een woud? Hoe ziet een woud eruit? Wordt de baard vies als hij door een woud of woestijn groeit?

Pagina: pinguïns

- Waarom is het boek op zijn kop?
- De koning dacht dat de aarde plat was. Klopt dat?
- Waarom vallen de pinguïns niet van de aarde af?

Pagina: een vreemde baard

- De wachter roept: 'een vreemde baard!' Hoe denk je dat de koning reageert? Is hij blij, boos, verrast, geschrokken of...?

Pagina: we hebben de eigenaar van de baard gevonden

- De wachters hebben de hele wereld rondgelopen en komen weer uit bij het paleis. Van wie denk je dat de 'vreemde' baard is?
- Kan je in het echt de hele wereld rondlopen? Welke natuur kom je dan allemaal tegen?

Pagina: knip hem in stukjes

- De koning weet niet dat het zijn eigen baard is en roept dat de eigenaar van de baard in stukjes moet worden geknipt. Dat heeft hij zelf in de wet gezet. Zou de koning dit ook geroepen hebben als hij wist dat het zijn eigen baard was?
- Boontje komt om zijn loontje. Weet je wat dit spreekwoord betekent? Past dit spreekwoord bij de koning?
- Past het spreekwoord eigen schuld, dikke bult er ook bij?

Pagina: de baard wordt in stukjes geknipt

- Waarom is er een nieuwe koning nodig?
- Denk je dat het volk blij is met een nieuwe koning?
- Welke wetten worden er aangepast, denk je?
- Wat wordt bedoeld met: sommige wetten zijn slecht voor je gezondheid?

4 Verwerking

De koning is heel trots op zijn baard. Alleen hij mocht een baard hebben en niemand anders. Dat vonden veel mensen oneerlijk, je mag toch zijn wie je wil zijn? Iedereen is anders: sommige mensen hebben bruine haren en andere blauwe. De één draagt een bril en de ander een hoofddoek. Jij bent een kind en je oma is oud.

- Laat de kinderen in tweetallen kort met elkaar praten over de verschillen die ze tussen elkaar opmerken.

In het verhaal maakte de koning eigen wetten. Niemand was het eens met die wetten, maar toch mocht de koning het bepalen. Hij was de baas. Wat zouden de kinderen veranderen als zij de baas waren? Moet iedereen verplicht taartjes eten in de ochtend, hoeven kinderen niet te helpen met opruimen of zouden ze de hele dag buitenspelen? En is dat nou echt handig?

- De kinderen maken een tekening. Ze laten zien welke nieuwe wet ze willen invoeren.

5 Afsluiting

De tekeningen van de kinderen worden op de tafels gelegd. De kinderen lopen een rondje langs de tafels en bekijken wat hun klasgenoten getekend hebben. Kies een aantal tekeningen uit en laat ze aan de klas zien. De kinderen mogen raden wat de nieuwe wet is.

- Zou je dit een leuke of gekke wet vinden?
- Wat zou er gebeuren als je je niet aan de wet houdt? Hopelijk niet zoals in het boek!

Bind alle tekeningen bij elkaar. Leg het op een zichtbare plek zodat de kinderen, ouders en verzorgers het kunnen bekijken.

Lees de laatste bladzijde van *De gouden baard* nog een keer voor.

- Wie kan (in eigen woorden) vertellen wat de laatste zin betekent?

6 Verder lezen

Meer lezen over koningen? Lees het boek *Ik ben de koning* van Leo Timmers eens voor. In het boek *De prinses met de lange haren* van Annemarie van Haeringen gaat het verhaal over een prinses die haar lange haren niet mag afknippen van haar vader, de koning.

Aandacht besteden aan verschillen en overeenkomsten? Dan is het boek *Ik ben ik en jij bent jij* van Karl Newson een aanrader.

Colofon

© Stichting Lezen (2022)

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage vanuit het leesbevorderingsprogramma de Bibliotheek op school (Stichting Lezen/Koninklijke Bibliotheek).

Auteur

Liesbeth Rosendaal, Patsboem!

Vormgeving

Judith Schoffelen &
Erik olde Hanhof

Redactie

Bo van Alst, Alle Content

lezen.nl